

GAZİANTEP KOLEJ VAKFI ÖZEL OKULLARI

21. YÜZYILDA EBEVEYN OLMAK

PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK BİRİMİ
KİTAPLARI DİZİSİ

ORTAOKUL

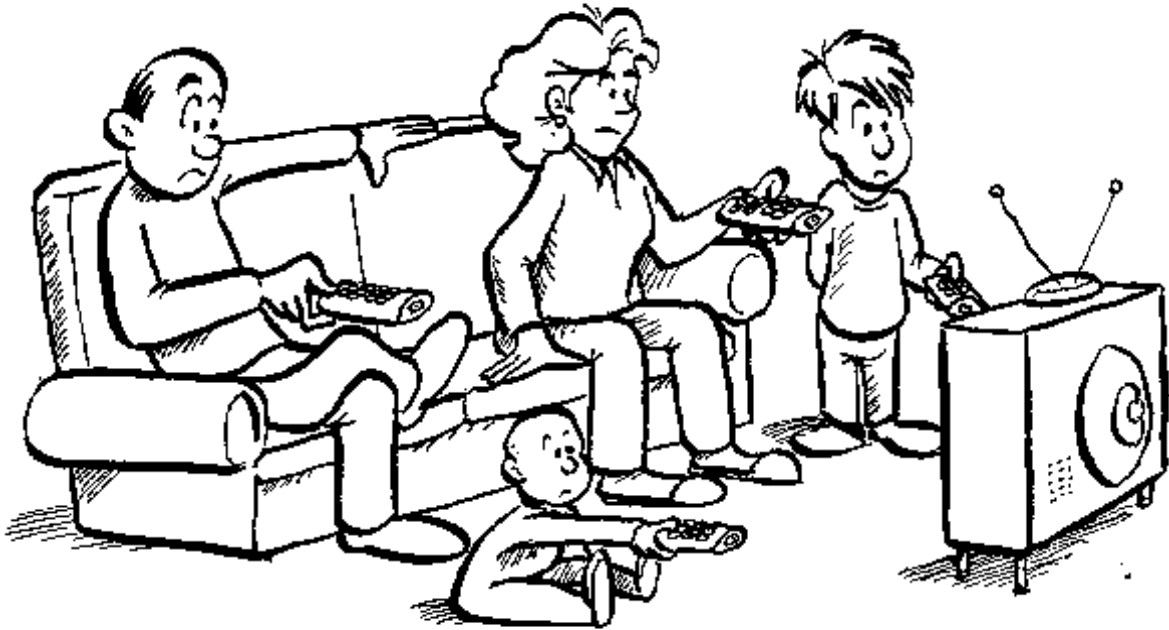
21. YÜZYILDA ANNE-BABA OLMAK

Anne ve baba olmak her zaman zor olmuştur. Günümüzde ise anne ve baba olmak daha da zorlaştı. Annelik ve babalık, eğitimi olmayan ve ömür boyu devam eden tek meslektir. Fakat en önemli kariyerdir. 21. yüzyılda ebeveyn olmak daha dikkatli olmayı, daha çok özveriyi gerektirmektedir. Özellikle bugünün çocuklarının ebeveynlerinden daha fazla duygusal ve sosyal desteğe ihtiyaçları vardır. Çünkü 21. yüzyılda kitle iletişim araçları; televizyonun, bilgisayarın, internetin olumsuz etkileri, şehir hayatında karşılaşılan güçlükler, çocukluğun tam anlamıyla yaşanmadığı küçük yetişkinler oluşturmuştur. Bu yüzden çocuk ve genç yetiştirmek, günümüzde eskiye oranla daha zor ve daha çok çaba gerektirmektedir. İletişim çağında herkesin, her bilgiye kolayca ulaşma olanağı vardır.

21. YÜZYIL ÇOCUKLARINI ANLAYABİLMEK İÇİN 20. YÜZYIL ÇOCUKLARI İLE NE GİBİ FARKLILIKLAR OLDUĞUNU ORTAYA KOYMAK GEREKİR. BUGÜNÜN YETİŞKİNLERİNİN ÇOCUKLUĞU İLE 21. YÜZYIL ÇOCUKLUĞUNU KIYASLADIĞIMIZDA ŞU FARKLAR GÖZE ÇARPMAKTADIR:

Ebeveynlerle çocukların rollerinde değişimler oldu. Örneğin 21. yüzyılda rollerin değiştiği bir evde (çocuğun baba, babanın çocuk rolüne geçtiği) çocuk televizyonda çizgi film izliyor ve babası da haber izlemek istiyorsa, baba çocuğuna yalvaran bir tonla, “Canım haberleri izlemem gerekiyor, lütfen haberleri açabilir miyim?” der. Çocuk ise televizyondan gözlerini kaçırmadan “Hayır” cevabını verir. 20 yüzyılda geleneksel bir evde ise bu olay tam tersi yönde, yani çocuğun babasına çizgi film izleme konusunda ricada bulunması şeklinde gelişmekteydi.

İletişim araçlarının etkisi arttı. Günümüzde Televizyonu olmayan ev neredeyse kalmamıştır. Bu durum çocukların hayatı yanlış algılamalarına neden olmaktadır. Çünkü yetişkinler için TV bir eğlence aracı iken çocuklar için hayatı öğrenme aracıdır. Özellikle 0-6 yaş döneminde gerçeği tam olarak algılayamayan çocuklar düşünüldüğünde, televizyondaki programlar onların duygusal dünyaları için büyük risk oluşturmaktadır.

Ayrıca internet kullanımı da başka problemler ortaya çıkarmıştır: Bugün bazı okul öncesi çocuklarının bile facebook hesabı vardır. Problem bu hesabın olması değildir. Araştırmalar 14 yaşın altındaki birçok çocuğun hiç tanımadığı insanlarla internette arkadaşlık kurabildiğini göstermektedir. Dolayısıyla çocuklar internet kullanımı açısından da risk altında bulunmaktadır.

Anne-babaların eğitim düzeyi arttı ve anneler iş hayatında daha aktif rol aldılar. Çalışan annelerin artması, çocuklarıyla daha az zaman geçiren ebeveynler oluşturmuştur. Özellikle stresli ve uzun çalışma saatlerinin olduğu işlerde çalışan anneler, eve geldiklerinde çocuklarıyla yeteri kadar ilgilenememekte, bu durum çocuklarda çeşitli duygusal sorunlara neden olmaktadır.

Tarım toplumundan bilgi toplumuna geçiş yaşandı. Bu durum toplumsal değişim ve dönüşümlere neden oldu. İmece anlayışının yerini rekabet aldı. Köylerde, bahçede, tarlada birbirine destek olan ve yardımlaşmanın st düzeyde yaşandığı ortamlardan, kendi çocuğundan önce, sınıftaki diğer çocukların başarısını soran ebeveynlerin olduğu bir rekabet ortamını içeren toplum ortaya çıktı.

şiddet ve suç oranı arttı. Köyden kente göçle birlikte şehirlerdeki nüfusun hızla artması suç oranlarında da artışa neden olmuş, bu durum çocukları olumsuz yönde etkilemiştir. Bazı gelenek ve görenekler bile yok olma ile karşı karşıya kalmıştır.

Oyun alanları azaldı. Yayla, köy ya da bahçelerde özgürlüğü doyasıya yaşamış olan 20. yüzyıl çocuklarının yerini, evde TV ya da bilgisayar karşısında zaman geçiren yalnız çocuklar almıştır.

21. YY ÇOCUKLARIYLA İLETİŞİM

İşte 21.yüzyılın insanı bizleriz. Bizim kuşağımız, bizim gençlerimiz ve çocuklarımız...

- ✓ O yüzden annelik ve babalık bir meslek. Elimizdeki hedef kitle tüm bu dramalara şahit olan, bu dramlarla iç içe olan bir nesil.
- ✓ O yüzden, çocuk ve genç yetiştirmek eskiye oranla daha zor ve daha çok çaba gerektiriyor.
- ✓ O yüzden annelik ve babalık çocuğun cebine birkaç lira para koymakla, karnını doyurmakla, yatacak bir yer ayarlamakla olmuyor.
- ✓ O yüzden bir erkek çocuğunu bir kız çocuğunu eğitmek, geleceğin bir annesini ve babasını eğitmek ve yetiştirmek olduğunu içselleştirmemiz gerekiyor.
- ✓ O yüzden çocuk eğitimi, işimizden, aşımızdan, özel yaşantımızdan daha önce gelmeli.

İnsanlar hayatlarının amacını; sağlıklı, huzurlu bir yaşam sürerek mutlu olmak olarak tanımlamaktadır. Fakat günümüz çocuklarını bekleyen en büyük tehlike ileriki yaşamlarında mutsuz birer yetişkin olmalarıdır. 21. yüzyıl, çocuklara teknolojinin bütün imkânlarını sunarken, bir insanın en fazla ihtiyacı olan sosyal ve duygusal gereksinimlerini karşılayamamıştır. Bu yüzden bir çocuğu eğitmenin ve yetiştirmenin, geleceğin annesini ve babasını eğitmek ve yetiştirmek olduğunu unutmamamız gerekiyor.

Çocuklarımıza ne söylüyorsak öyle olma ihtimallerini artırıyoruz. “Sen bu işi yapamazsın.” gibi olumsuz cümleler insanları gerçekten de olumsuz olarak etkiliyor ve başarmasını engelleyebiliyor.

Çocuklarımızı eleştirirken ise daha ziyade çocuğun kendisini değil, yapılan hareketi, eylemi ve davranışı eleştirmek önemlidir. Örnek olarak “Sen ne kadar sakarsın!” gibi şeyler söylemek yerine, “Yapmış olduğun şu eylem ya da konuşmuş olduğun şu cümle çok yanlış.” gibi ifadeler kullanmakta yarar vardır.

Başarılı anne-babalar, çocuğun ihtiyaçlarını sezen, onlara uygun yanıtlar veren, aşırı hoşgörölü veya katı olmayıp, çocuğa karşı esnek bir yaklaşım içinde olan, davranışlarında belirli bir kararlılık ve devamlılık sağlayan, karşı çıkmadan önce her zaman çocuğun isteklerini dinleyen anne-babalardır.

ÇOCUKLARIN GELİŞİM DÖNEMLERİNDE TEKNOLOJİK ALETLER VE DİJİTAL MEDYA NASIL BİR ROL OYNUYOR?

Araştırmalar, teknolojinin olumlu-olumsuz birçok yönü bulunduğunu, asıl üzerinde durulması gerekenin ise anne-babanın teknolojiye yaklaşımı olduğunu gösteriyor. Bu bağlamda ebeveynlerin, çocuklarına bilinçli bir teknoloji kullanıcısı olmaları için destek vermeleri anahtar bir etken haline geliyor. Northwestern Üniversitesinde (2014) yapılan bir çalışmada sonuçlar anne-babaların %69'unun, onlar ev işleri yaparken çocuklarının dijital alet (ipad, bilgisayar, akıllı telefon gibi) kullanımına izin verebildiğini gösteriyor. Bu durum, yoğun hayat karmaşasında teknolojik aletleri bir tür "bakıcı" ya da "dijital emzik" gibi kullanmaya -her ne kadar niyetimiz bu olmasa da- meyilli olabileceğimizin de bir göstergesi.

Yapılan çalışmalar ve araştırmalar sonucunda dijital çağda anne-babalar olarak, çocuklarımızı teknoloji kullanımı konusunda nasıl doğru yönlendirebiliriz, diye sormamızın zamanının geldiği anlaşıyor. Öncelikle kendimize şu üç önemli soruyu sormakla işe başlayabiliriz:

1. İÇERİK: Çocuğum dijital medyada seyrettiklerinden ya da oynadıklarından ne öğreniyor?

2. KAPSAM: Çocuğum sosyal medyayı günlük hayatında ne zamanlar kullanıyor? Kullanımı yemek, uyku ve ders çalışma düzenini nasıl etkiliyor?

3. ETKİ: Çocuğum bu durumdan nasıl etkileniyor?

Bu sorulara cevaplarımız teknolojiyi yönetme alanında ilk adımımızı attığımız anlamına gelir.

İkinci adımsa, teknolojiyle beraber nasıl sağlıklı ve dengeli bir yaşam süreceğimizi keşfetmekte yatar. Bu konuda son dönemlerdeki araştırmalardan çıkan sonuçlar şöyledir:

1. Çocuğunuzla teknolojik olarak etkileşimde bulunun: Bir dijital aleti kullanırken çocuğunuzla iletişimde bulunun. Televizyonu beraber seyredin, seyrettiklerinizle ilgili sorular sorun. Oynadıkları bilgisayar oyunlarını anlamaya ve öğrenmeye çalışın. Siz de ilgileniyorsanız, oyunları ya beraber oynayın ya da onlarla ilgili diyaloglara girin. Aslında çocuklarla konuşmak sihirli bir anahtar gibidir. Gerçek hayatta da sohbet zamanları ayarlayarak iletişimin birçok yolu olduğunu onlara gösterebilirsiniz.

2. Teknolojik aletlere gereğinden fazla para harcamayın: Ailelerin kendi oluşturdukları bir “teknoloji bütçesi” olursa, çocuklar da sınırları ve sabır etmeyi daha rahat öğrenirler. Tabii, hatırlatmakta yarar var: Teknolojiyi ödül veya yaptırım aracı olarak kullanmayın.

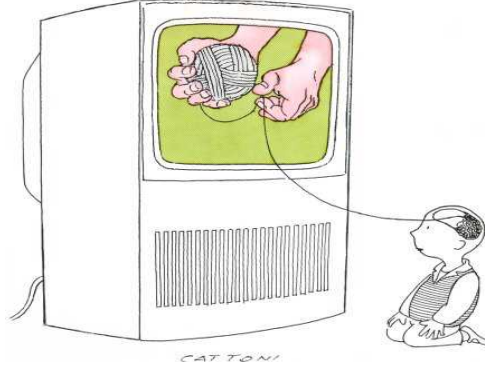

3. Çocuklarınıza teknoloji yoluyla elde edilen bilgiyi sorgulamayı, doğru ve güvenilir bilgiye nasıl ulaşacaklarını öğretin. Bunun için de önce sizin bu konularda bilgili olmanız gerekir.

4. Teknolojiyi hayata geçirmenin yollarını arayın: Açık hava faaliyetlerini, sağlıklı beslenmeyi, eleştirel düşünmeyi ve diğer gerçek hayat becerilerini destekleyen

oyunlar, web siteleri ve uygulamalar araştırın. Unutmayın, teknoloji sadece bir araçtır. Çocukları gereğinden fazla ekran önünde bıraktığınızda, sizinle sosyal olarak etkileşime geçtiğinde öğreneceği şeylerden daha farklı ve daha az yararlı bilgiler edinebilirler.

5. Çocuğunuzun yaşına göre bilgisayar oyunu seçin: Her oyunun üstünde yaş sınırlamaları vardır ve çocuğunuzun zihinsel/ duygusal gelişim düzeyleri açısından değerlendirilmişlerdir. Bu sınırlamaları önemseyin.

6. Kendinizi dijital olarak ifade etmeyi öğrenin: Bu artık çocuklarınızın da dili. Dijital okur-yazarlık hakkında okuyun, öğrenin ve çocuklarınıza bu konuda model olun. Çocuklar anne-babalarını model alarak birçok bilgiyi öğrenip içselleştirirler. Örneğin, yemek masasında cep telefonuna bakmamanın önemini siz kendinizinkini kullanmayarak gösterebilirsiniz. Teknolojiyi 'akıllı ve bilinçli' olarak kullanmayı öğrenmek ve öğretmek asıl önemli olandır.

21. yüzyıl için “Büyük teknolojik gelişmelerle değişen dünya ve gelecek algısının çağı” diyebiliriz. Çocuklarımız bu çağın içinde doğdular ve bu çağın gerçekliğini yaşıyorlar. Onlara en doğru ve uygun yolları gösterebilmek için anne-babalar olarak bize her zamankinden daha çok iş düşüyor. Ancak, cesur ve kararlı olmakta fayda var.

TEKNOLOJİDEN KORKMADAN ONU YÖNETMEYİ ÖĞRENELİM VE ÖĞRETELİM!

GKV

Anaokulu
İlkokul
Ortaokul
Fen Lisesi
Cemil Alevli Koleji (IB)
Anadolu Lisesi